

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет юридичний
Кафедра правосуддя та філософії**

Робоча програма (силабус) вибіркового компонента

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ НА ТРАНСПОРТІ

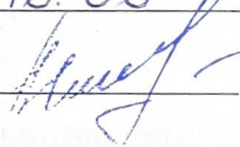
Реалізується в межах освітніх програм СНАУ здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівні вищої освіти ОПП «Ветеринарна медицина»

Суми – 2026

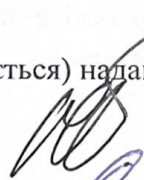

Розробник: Віталій БОЙКО, к.ю.н., доцент кафедри правосуддя та філософії

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри правосуддя та філософії	протокол від <u>12.05.2026</u> № <u>12</u>
	Завідувач кафедри Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ

Затверджено радою із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти протокол № 7 від 16.06 2026 року

Голова ради **Маргарита ЛИШЕНКО**

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 Юрій КОТВЯКОВСЬКИЙ

 Наталія БОНДАР

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 (Надія БАРАНІК)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 16.06 2026 р.
© СНАУ, 2026 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ.

1.	Назва ОК	Відповідальність за правопорушення на транспорті		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний/правосуддя		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК			
5.	ОК може бути запропонований	Для усіх спеціальностей		
6.	Рівень НРК	здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та другого (магістерського) рівні вищої освіти ОПІ «Ветеринарна медицина»		
7.	Семестр та тривалість вивчення	3, 4, 5, 6 семестр. 1-15 тиждень, залік		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
	Денна форма навчання	30	30	-
	Заочна форма навчання	-	-	-
10.	Мова навчання	українська		
11.	Викладач	Бойко Віталій Борисович, к.ю.н., доцент, доцент кафедри правосуддя та філософії		
11.1	Контактна інформація	кабінет - 119г, ел. пошта - boykov.111.s@gmail.com, консультації – щопонеділка, з 13:00 до 14.00 год.		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Транспортні засоби – невід’ємна частина нашого життя, проте користування ними потребує дотримання законодавства про дорожній рух. Внаслідок дорожньо-транспортних пригод (ДТП) суспільству завдаються непоправні збитки. На жаль за кількістю ДТП та, відповідно, і кількістю травмованих людей Україна вже багато років займає одне з перших місць у Європі. Законодавством України визначена низка порушень законодавства про дорожній рух, за які може настати відповідальність різного виду (кримінальна, адміністративна, цивільна, дисциплінарна, матеріальна). Вже стартував проект Міністерства внутрішніх справ України з роботи системи автоматичної фіксації порушень Правил дорожнього руху, мета якого – автоматична фіксація порушень швидкісного режиму за допомогою сучасних камер та без участі поліцейського. Проте, незважаючи на зміни в частині розміру покарань та виявлення правопорушень, порядок оскарження стягнень за порушення ПДР залишився майже незмінним. Слід зазначити, що рішення про притягнення до відповідальності за порушення ПДР оскаржують менше ніж 10% громадян, що не завжди є виправданим. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, завдану є джерелом підвищеної небезпеки, також має свої особливості. Відносини з відшкодування шкоди врегульовано цілою низкою законів та підзаконних нормативно-правових актів, застосування яких на практиці викликає складності у пересічних громадян. Метою вивчення дисципліни «Відповідальність за правопорушення на транспорті» є формування у студентів, які навчаються на неюридичних спеціальностях Сумського НАУ, та які відносяться до різних груп учасників дорожнього руху,		

		усвідомлення необхідності дотримання належної дисципліни та правил поведінки на дорогах, підвищення рівня їх загальних компетентностей, профілактична діяльність у сфері безпеки дорожнього руху, надання студентам необхідної правової інформації з питань розгляду справ про правопорушення на транспорті, оскарження незаконних дій та рішень посадових осіб у цій сфері, порядку відшкодування шкоди, заподіяної джерелом підвищеної небезпеки. Після завершення вивчення дисципліни «Відповідальність за правопорушення на транспорті» здобувачі вищої освіти можуть оперувати основними категоріями кримінального, адміністративного, цивільного права, характеризувати сутність правовідносин, що виникають у зв'язку з використанням джерел підвищеної небезпеки, використовувати практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій. Важливе значення має набуття студентами умінь та навичок зі складання процесуальної документації, базових навичок представництва інтересів фізичних та юридичних осіб при розгляді справ у судах.
13.	Мета освітнього компонента	Надання студентам базових знань щодо основних понять, категорій, інститутів кримінального, адміністративного, цивільного права, а також ознайомлення з практикою їх реалізації при здійсненні правосуддя в адміністративних та цивільних справах.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як «Українська мова та академічне письмо», «Історико-філософські студії», «Громадянська освіта».
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Методологія сучасного правознавства» послуговується принципом, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами: <i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; <i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; <i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; <i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; <i>спісування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання,

		зокрема під час оцінювання результатів навчання; <i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування; <i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі; <i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.
16.	Посилання на курс	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5110

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

[illegible]

дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Сам роб		
	Лк	П.з / семін . з	Лаб . з.		
Тема 1. Нормативні засади права. Поняття та загальні ознаки норм права. Види норм права. Структура норми права. Спеціалізовані норми права. Співвідношення норми права і припису статті нормативно-правового акта. Поняття і структура системи права. Загальна характеристика галузей та інститутів права. Поняття системи законодавства, її співвідношення з системою права. Структура системи законодавства. Поняття та ознаки нормативно-правового акта. Поняття, ознаки, види законів. Підзаконні нормативно-правові акти. Дія нормативно-правових актів у часі. Дія нормативно-правових актів у просторі і за колом осіб.	2	2		6	1-41
Тема 2. Правові відносини та юридична відповідальність. Поняття та риси правових відносин. Види правових відносин. Суб'єкти правових відносин, їх види. Правосуб'єктність. Поняття і види об'єктів правових відносин. Суб'єктивні права, правомочність та юридичні обов'язки суб'єктів права. Юридичні факти. Поняття і види правової поведінки. Правомірна поведінка. Поняття правопорушення, його ознаки. Юридичний склад правопорушення. Види правопорушень. Причини правопорушень. Поняття юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Цілі і функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності.	4	4		6	1-41

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

Тема 3. Адміністративна відповідальність за правопорушення на транспорті. Адміністративне правопорушення (проступок) і адміністративна відповідальність. Юридичний склад адміністративного проступку. Заходи адміністративної відповідальності. Проведення в справі про адміністративний проступок. Докази і строки в адміністративному процесі. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Окремі склади правопорушень на транспорті.	6	6		22	1-41
Тема 4. Особливості проведення огляду водіїв транспортних засобів на стан сп'яніння. Порядок направлення водіїв транспортних засобів для проведення огляду з метою виявлення стану сп'яніння Процедура проведення огляду водіїв транспортних засобів на стан сп'яніння та оформлення результатів такого огляду. Проведення огляду на стан алкогольного сп'яніння поліцейським і оформлення його результатів. Проведення огляду на стан сп'яніння в закладах охорони здоров'я і оформлення його результатів. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності за керування транспортними засобами особами, які перебувають у стані сп'яніння.	2	2		4	1-41
Тема 5. Експертизи дорожньо-транспортних пригод. Поняття судово-експертної діяльності та її принципи. Суб'єкти судово-експертної діяльності. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення проведення судових експертиз. Система державних експертних установ. Особливості призначення і проведення криміналістичних експертиз на досудовому розслідуванні та в судовому провадженні. Підстави проведення експертизи. Порядок залучення експерта. Отримання зразків експертизи. Проведення експертизи за ухвалою суду. Порядок призначення експертиз в цивільному процесі. Комісійна експертиза, комплексна, додаткова і повторна експертизи. Дослідження висновку експерта Призначення експертиз в адміністративному процесі. Класифікація судових експертиз. Види експертних досліджень. Можливості окремих видів експертиз.	2	2		6	1-41
Тема 6. Кримінальна відповідальність за правопорушення на транспорті. Закон про кримінальну відповідальність: поняття та специфічні ознаки. Структура кримінально-правової					

норми. Чинність Закону про кримінальну відповідальність у часі. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Поняття та ознаки кримінального правопорушення. Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність за кримінальне правопорушення, вчинені у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, або інших одурманюючих речовин. Система покарань. Види покарань. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Окремі склади кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	4	4		14	1-41
Тема 7. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність за правопорушення на транспорті. Кодекс законів про працю України. Дисциплінарні стягнення, порядок їх застосування. Матеріальна відповідальність працівників, можливість її настання. Види матеріальної відповідальності працівників. Індивідуальні трудові спори, порядок їх вирішення.	4	4		6	1-41
Тема 8. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення на транспорті. Поняття та види цивільно-правових зобов'язань. Загальна характеристика договірних та недоговірних зобов'язань. Підстави: виникнення, зміни та припинення зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Визначення поняття договору. Види цивільно-правових поговорів. Зміст договору. Суттєві та типові умови договору. Поняття та значення страхування. Законодавство України про страхування. Правила страхування. Об'єкти та види страхування. Суб'єкти страхових відносин. Поняття, предмет та форма договору страхування. Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.	6	6		26	1-41
Всього	30	30		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кіль кість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кіль кість годин
ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виок- ремлювати та аналізувати коло відносин, які регулю- ються нормами цивільного права	Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач	6	Усне опитування, письмова робота	16
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	8	Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу	40
ДРН 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права	Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	8	Реферат презентація	16
ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та добросовісності з публічною апробацією результатів досліджень.	Індивідуальна дослідницька робота	8	Презентація – захист	18

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
	Модуль 1.	50 балів /50%	За розкладом
1.	Вирішення задач в ході практичних занять	40 балів /40%	За розкладом
2.	Усна доповідь-презентація	10 балів/10%	За розкладом
	Модуль 2.	50 балів /50%	За розкладом
1.	Вирішення задач в ході практичних занять	40 балів /40%	За розкладом
2.	Усна доповідь-презентація	10 балів/10%	За розкладом
	Залік		За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Модуль 1	<i>< 15 балів</i>	<i>16-28 балів</i>	<i>29-42 бали</i>	<i>43-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Модуль 2	<i>< 15 балів</i>	<i>16-28 балів</i>	<i>29-42 бали</i>	<i>43-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити,	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

	помилки.	відсутній аналіз інших підходів до питання.		власне вирішення проблеми.
--	----------	---	--	----------------------------

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2.	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3.	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку	Регулюється студентом самостійно
4.	Захист виконаних практичних завдань	На протязі всього семестру
5.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	На протязі всього семестру

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Базова:

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. К.: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
2. Теорія держави і права : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки. Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2018. 416 с.
3. Тицька Я. О. Теорія держави і права : навчальний посібник. Міжнародний гуманітарний ун-т. Одеса, 2021. 193 с.
4. Загальна теорія права : підруч. / М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв та ін. ; за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваіте, 2015. – 392 с.
5. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984. 1984 р., № 51, стаття 1122.
7. Про національну поліцію: Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2015.
8. Інструкція про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. Затверджена Наказом МВС України, МОЗ України від 09.11.2015 №1452/735. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15#Text>.
9. Адміністративне право. Повний курс : підруч. / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон : Олді-Плюс, 2018. 446 с.
10. Адміністративна процедура : навч. посіб. / [І. В. Бойко, О. Т. Зима, О. М. Соловйова, А. М. Школик] ; за заг. ред. І. В. Бойко. Харків : Право, 2019. 206 с.
11. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 308 с.
12. Судові експертизи в процесуальному праві України : навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.
13. Ребедаєло В.М. Експертиза дорожньо-транспортних пригод: Навчальний посібник / В.М. Ребедаєло, В.А. Кашканов. Вінниця: ВНТУ, 2012. 158 с.
14. Сабадаш В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Автотехнічна експертиза» (для студентів денної форми навчання спеціальності 275 – Транспортні технології) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків. 2018. 251 с.
15. Інженерно-транспортна експертиза при розслідуванні ДТП : навч. посібник / [О. О. Лобашов, В. В. Сабадаш, І. О. Ткаченко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків. 2021. 340 с.
16. Колеснік І. Експертизи в розслідуванні злочинів проти безпеки дорожнього руху й експлуатації транспорту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 19. С. 154–157. (Серія «Юриспруденція»).
17. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [Електронний ресурс] : наказ МЮУ від 8 жовт. 1998 р. №53/5. Режим доступу: <http://zakon5rada.gov.ua/lavs/shov//z0705-98>.
18. С. О. Шевцов. Можливості використання спеціальних знань при розслідуванні дорожньо-транспортних пригод. Харків: Чальцев О. В., 2005. 308 с.
19. С. О. Шевцов, К. В. Дубонос. Розслідування обставин дорожньо-транспортних подій : метод. рек. Харків : Факт, 2002. 171 с.
20. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35-37. Ст.446.
21. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2004. №40-42. Ст.492.

22. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закону України від 13 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу до закону <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>
23. Кримінальний кодекс України, прийнятий сьомою сесією Верховної Ради № 25 – 26. 2001. // Відомості Верховної Ради. ст.131. Із наступними змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
24. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (Кримінальне право України): 1973-2014 рр. [Текст] : станом на 20.10.2014 р. / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького ; [упоряд.: Кононенко Ю. С., Сокурєнко О. М.]. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2014. 305 с.
25. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України / М. І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.
26. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник : у 3-х т. / П.С. Берзін. 2-ге вид., виправл. та доповн. Київ, ВД «Дакор», 2019. 562 с
27. Конопельський В. Я., Плужнік О. І., Резніченко Г. С. Основи кримінального права : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2021. 302 с.
28. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 224 с.
29. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [Литвинов О. М. та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : НікаНова, 2015. 400 с.
30. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студентів юрид. ВНЗ / за ред. проф. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 5-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2015. 525с.
31. Карлицький С.М. Трудове право України. К.: Прецедент, 2016. 376 с.
32. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] : від 10 грудня 1971 р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08/print1395147849779316> 7.
33. Трудове право України: Підручник / за ред. Н.Б. Болотіної, Г.І. Чанишевої. К.: Т-во «Знання», КОО, 2016. – 564 с.
34. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 5 вересня 2017 року / ред. В. І. Бобрик. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 786 с.
35. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. для підгот. до іспитів та заліків / Є. О. Мічурін. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Харків : Право, 2022. 234 с.
36. Цивільне право: практичний посібник / За ред. С.Б. Булеци та М.В. Менджул. К., Гельветика, 2022. 408 с.
37. Цивільне право (загальна частина): курс лекцій / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєва. Харків.: ЕКУС, 2021. 448 с.
38. Цивільне право(особлива частина): курс лекцій / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєва. Харків.: ЕКУС, 2022. 640 с.
39. Ю.О. Заїка. Українське цивільне право. Навчальний посібник. Київ.: ЦУЛ. 2021. 360 с.

Допоміжна:

40. Бойко В.Б. Проблемні питання огляду водіїв на стан сп'яніння. Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ. 25-28 квітня 2023 р. Суми. С. 525.
41. Бойко В.Б. Визначення та відшкодування моральної шкоди у цивільному праві: проблеми та шляхи вирішення. «Юридичний науковий електронний журнал». 2024. №5. www.lsej.org.ua.

Програмне забезпечення

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Президента України.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень.

БІБЛІОТЕКИ

1. Адреси Web- серверів національних і українських бібліотек - <http://nbuv.gov.ua/internet/libweb.html>
2. Адреси електронної пошти бібліотек України - <http://www.lucl.kiev.ua/win/adresf.html>
3. Бібліотека Верховної Ради України - <http://www.rada.kiev.ua>
4. Бібліотеки та інформаційні центри - <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/partners.html>
5. Бібліотеки Дніпропетровського національного університету – <http://www/comci.dsr.lp.ua/DSU/libraries>
6. Бібліотека Сумського державного університету - <http://www.sumdu.edu.ua/pages/library/>
7. Державна бібліотека України для юнацтва - <http://www.ukrlibworld.kiev.ua/uni/>
8. Державна науково-технічна бібліотека України - <http://www.gntb.n-t.org>
9. Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н.К.Крупської - <http://www.library.donetsk.ua>
10. Електронна бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.scilib.univ.kiev.ua>
11. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського - <http://www.library.online.kr.ua>
12. Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М.Горького - <http://www.library.lg.ua>
13. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника - <http://www.lsl.lviv.ua>
14. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка - <http://www.lib-du.univ.kiev.ua>
15. Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія - <http://www.ukma.kiev.ua>
16. Наукова бібліотека Таврійського національного університету - <http://www.lib.crimea.edu>
17. Наукова бібліотека Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя - <http://www.tu.edu.te.ua/library/>
18. Науково-технічна бібліотека Донецького державного технічного університету - <http://www.library.dgtu.donetsk.ua>
19. Науково-технічна бібліотека Національного технічного університету України. Київський політехнічний університет - <http://www.library.ntu-kpi.kiev.ua>
20. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua>
21. Національна парламентська бібліотека України - <http://www.nplu.kiev.ua>
22. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки - <http://www.lucl.kiev.ua>
23. Українська бібліотечка - <http://www.library.uazone.net>
24. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна - <http://www.univer.kharkov.ua>

